805/08

Den 20. oktober 2008 blev i sag nr. 69.027:

xxxx xxxxx xxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxx xx xxx
xxxx xxxxxxx

mod

ACE Insurance S.A.-N.V.
Postboks 1009
1454 København K

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren, der via sin Eurocard Guld Rejseforsikring har ulykkesforsikring i ACE Insurance S.A.-N.V., klager over den af selskabet fastsatte méngrad i forbindelse med et ulykkestilfælde under en rejse til Cuba.

Selskabet har udbetalt erstatning svarende til en méngrad på 5 %, men har afvist yderligere erstatning med henvisning til, at det ikke ses godtgjort af klageren, at de konstaterede gener i hendes skulder (slidgigt og slidforandringer) hidrører fra ulykkestilfældet den 6/9 2002.

Det fremgår af klagerens skadeanmeldelse af 12/2 2003, at hun havde været udsat for et ulykkestilfælde den 6/9 2002 under en rejse til Cuba. Hun har om hændelsesforløbet anført:

> "Jeg gled på et vådt marmorgulv. Der var et kraftigt regnvejr over Cuba, hvilket betød, at vandet stod ca. 10 cm i gaderne. For ikke at ødelægge mine sko havde jeg taget skoene af. Gulvet var i direkte overgang fra fortovet ind til restauranten. Derfor var også gulvet under vand.
>
> Hvad var den direkte årsag til skaden?
> At jeg på bare fødder gik ind på et vådt marmorgulv. Benene forsvandt simpelthen under mig. Jeg landede direkte ned på venstre arm og hånd.
>
> Hvori består beskadigelsen?
> At jeg fortsat har store smerter i venstre hånd ved bevægelser der kræver den mindste rotation eller belastning."

Til brug for behandling af sagen indhentede selskabet det foreliggende lægelige materiale.

Af egen læges journal fremgår bl.a.:

> "11.11.02
> Smerter i tabatieren, især ved brug af tommelen. Er 6.9 gledet på et marmorgulv på Cuba og ramte venstre skulder og tog fra med venstre hånd. Smerterne først kommet rigtigt fra ca. 1.11.
> Ingen ømhed i tabatieren eller håndleddet i øvrigt.
> Henvisning til sygehus i Storkøbenhavn (HS og Kbh. Amt) Amssygehuset i H.
> …
> 28.11.02
> Henvisning til speciallægehjælp.
> Henvist til Ortopædkirurg.
> Siden 1.11. stærke smerter i håndleddet, lokaliseret i tabatier ved brug af tommelen.
> Var faldet i sept og havde taget fra med hånden og på mistanke om navikularefraktur blev der foretaget rtg af håndleddet, der viser normale forhold.
> TK
> 01.12.02
> Henvisning til sygehus i Storkøbenhavn (HS og Kbh. Amt)
> Ortopædkirurgisk afd
> H. Amtssygehus
> Lidelse i venstre håndled
> …
> 18.12.03
> Efter faldet 6.9.02 smerter i venstre skulder, gradvist forværret
> Smerter lokaliseret foran i venstre skulder, stivhed om morgenen, smerter i skulderen når hun hviler/støtter på ve arm/albue.
> Smertebue 80 - 100 pos impingement og kompressionstest med smerter ved proc coracoideus og mindre i AC led.
> Ellers fri bevægelighed. Let atrofi af venstre overarm og underarm.
>
> 28.12.03
> Henvisning til sygehus i Storkøbenhavn (HS og Kbh. Amt)
> Ortopædkirurgisk afdeling
> H. Sygehus
> Skade i venstre skulder
> Pt faldt under ferie i sept 2002 og tog fra med venstre hånd. Hun har siden haft smerter i håndleddet, som er blevet udredt.
> Generne fra håndleddet har overskygget, at hun også har smerter i venstre skulder, som nu er gradvist tiltagende."

Ved skrivelse af 12/8 2003 meddelte selskabet klageren, at man havde fastsat méngraden til 5 % og begrundede procentsatsen med, at generne kunne sammenlignes med et

brud i håndleddet med lettere gener, hvilket svarede til 5 %. Selskabet overførte et beløb svarende til den fastsatte procent med tillæg af renter samme dato.

Klageren var ikke tilfreds med selskabets afgørelse, idet hun anførte, at skulderen også var beskadiget, hvorfor selskabet foranledigede, at hun blev henvist til speciallæge med henblik på udfærdigelse af speciallægeerklæring, ligesom der blev foretaget MR-skanning af venstre skulder.

MR-skanningen den 12/3 2004 af venstre skulder viste:

> "… at der er artroseforandringer sv.t. AC-leddet og acromion prominerer ned mod supraspinatussenen, således at der ses et øget signal sv.t. selve senen og udslettet fedtpude under acromion forenelig med degenerative forandringer på basis af impingement. Der er ikke tegn på nogen egentlig bursit og der er ikke øget væske sv.t. selve skulderleddet. Der er normalt signal fra både infraspinatus og subscapularis samt en normal lejret bicepssene."

Speciallæge i ortopædisk kirurgi, H.W., har i speciallægeerklæring af 11/10 2005 bl.a. anført:

> "Den 20.09.02 falder skadelidte under ferie i vådt føre. Slår venstre håndled og skulder. Der opstår primært mange smerter i håndleddet, og skadelidte har fået tilkendt 5 % ménerstatning.
> Et stykke tid efter forværres generne fra skulderen. Der foretages udredning på H., idet der laves en MR-scanning, der viser tenopatiforandringer og slidgigt i skulderhøjdeleddet. Der foretages en artroskopisk pladsgørende operation den 21.06.04, idet der findes normale forhold i selve ledet. Der foretages åben fjernelse af skulderhøjdeleddet.
> Der opstår hurtigt recidive symptomer, og nyt røntgenbillede viser dårlig plads subacromielt, hvorfor der den 18.03.05 er foretaget en ny artroskopisk subscromiel dekompression, idet der var tegn på indeklemning set ovenfra. Selve senerne var normale set indefra. Øvrige forhold inde i selve skulderleddet var normale. Generne er forværret de sidste par måneder, således at der i sidste uge blev givet en subacromiel blokade. Tilstanden er således ikke stationær.
> …
> ***Konklusion:***
> Der er overensstemmelse mellem symptomer og de objektive fund. Der er tegn på en irritation af supraspinatussenen. Der er også klinisk tegn på diskret indeklemning.
> Tilstanden er forværret de sidste 2 måneder, og kan på det nuværende ikke betegnes som værende stationær.
>
> ***Diagnose:***
> Tendinitis supraspinatus sin. seqv. - Eftervirkning efter traumatisk irritation af ud/op senen i venstre skulder.
>
> Arthrosis acromioclaviculare sin. seqv. - Eftervirkninger af slidgigt i skulderhøjdeleddet med indeklemning, AC-leddet fjernet."

Et andet selskab, som havde foranlediget klageren undersøgt af speciallæge H.W., meddelte klageren ved skrivelse af 2/12 2005, at man på baggrund af H.W.'s erklæring vurderede, at klagerens samlede mén i forbindelse med ulykken den 6/9 2002 kunne fastsættes til 12 %, idet der var sket forvridning af håndled med ledkapselskade, belastningssmerter og let nedsat bevægelighed. Endvidere var der belastningssmerter i skulder med moderat bevægeindskrænkning.

Klageren rettede på baggrund heraf fornyet henvendelse til selskabet med henblik på en revurdering, således at tillige skuldergenerne blev inddraget.

Selskabet har i besvarelse her ved skrivelse af 28/2 2006 meddelt, at man ikke fandt, at der var årsagsforbindelse mellem ulykkestilfældet den 6/9 2006 og de mere end 1 år efter opståede skuldergener, hvorfor man fastholdt den tidligere afgørelse.

Over for nævnet har klageren i klage modtaget i nævnet den 16/3 2006 nedlagt påstand om, at selskabet fastsætter samme méngrad som et andet selskab og tillige anerkender skulderskaden og har til støtte herfor anført:

> "Falder d. 6-9-02 på et vådt marmorgulv, sker under ferierejse til Cuba. Indledningsvis får jeg store smerter i mit håndled - der udbetales erstatning for håndledsskade. Ca. 1 år efter får jeg tiltagende smerter i min skulder - det viser sig, at faldet også har påvirket min skulder. Jeg gennemgår efterfølgende 2 operationer - iflg. lægerne er det påvirkning af faldet - lægerne på H. - har over for mig oplyst, at smerter i skulderne skyldes faldet - noget som Ace åbenbart ikke er enige i - trods det at Nykredit både har anerkendt skaden og udbetalt erstatning 12 % for både håndled og skulder. Skaden vedrører v. skulder."

Selskabet har over for nævnet ved skrivelse af 6/4 2006 fastholdt sin afgørelse og har til støtte herfor bl.a. anført:

> "Som følge af skaderne på klagers håndled har selskabet udbetalt erstatning for varigt mén svarende til 5%.
>
> Klager ønsker dog også erstatning for smerter i skulder.
>
> Som følge af klagers krav om udbetaling af erstatning for generne i klagers skulderled har sagen været forelagt til udtalelse hos selskabets lægelige konsulent med speciale i ortopædkirurgi. Den lægelige konsulent fremhæver,
>
> at der ikke i de lægelige oplysninger (og ej heller i de øvrige dokumenter, skadesanmeldelse m.v.) er angivet noget om smerter i skulderled. De oprindelige gener er alle koncentreret om håndledet, der af klager angives at være beskadiget,

at der er hengået 1 1/2 år efter ulykken inden klager blev henvist til og undersøgt for smerter i venstre skulder,

at der ved MR-scanning er fundet slidgigt i skulderhøjdeleddet (mellem kraveben og skulderblad) samt tegn på slidforandringer under ravnenæbsbenet, men ingen tegn på læsioner ned i den underliggende rotatorsene til selve skulderen,

at der ikke under de følgende to operationer er observeret nogle læsioner ned i rotatorsenerne,

at det for den lægelige konsulent er helt klart, at de konstaterede slidgigtforandringer ikke er opstået som følge af ulykken,

at en slidgigtsforandring i skulderhøjdeleddet og omgivelserne i sig selv kan medføre de konstaterede gener, og

at de fundne forandringer i skulderen ikke lyder på en egentlig læsion af nogle strukturer, men på i forvejen tilstedeværende slidlæsioner.

I speciallægeerklæringen af 11. oktober 2005 fra H.W. foretages en gennemgang af klagers tilstand i leddene. Der ses imidlertid ikke i speciallægeerklæringen at være fastlagt en egentlig sammenhæng mellem ulykkestilfældet og klagers gener i skulderen.

På denne baggrund ses det ikke godtgjort af klager, at de konstaterede gener i klagers skulder (slidgigt og slidforandringer) er forårsaget af ulykkestilfældet den 6. september 2002. Tværtimod synes de konstaterede symptomer og objektive undersøgelser at tyde på, at generne skyldes i forvejen eksisterende slidlæsioner. Som følge heraf har selskabet afvist at udbetale yderligere erstatning."

Ankenævnets sekretariat har den 27/12 2006 anmodet om en udtalelse fra Arbejdsskadestyrelsen med henblik på fastsættelse af méngraden, og styrelsen har truffet afgørelse den 3/6 2008, idet méngraden blev vurderet til 5 %. Styrelsen begrundede afgørelsen således:

"Vi har lagt vægt på sagens lægelige oplysninger, herunder især:
- speciallægeerklæring af 11. oktober 2005
- journaloplysninger fra egen læge
- invaliditetsattest af 18. marts 2003

Vi har lagt vægt på, at der er relevant beskrevne gener fra skulder og vi finder, at generne kan tilskrives skaden.

Der er nu følger i form af belastningsrelaterede smerter og føleforstyrrelser og kuldefornemmelser.

Ved lægens undersøgelse er der fundet let nedsat bevægelighed.

Vi har fastsat det varige men efter vores vejledende méntabel. Efter tabellens punkt D.1.7.2 vurderes følger efter læsion af skulderhøjdeled med daglige, belastningsudløste smerter og let nedsat bevægelighed, til 5 procent.

A.H.R. har følger efter læsion af skulderhøjdeled med belastningssmerter og let nedsat bevægelighed. Generne svarer til punktet i mentabellen.

Med hensyn til håndledsskaden finder vi, at tilstanden på tidspunktet hvor invaliditetsattesten blev udarbejdet, med smerter og nedsat bevægelighed skønsmæssigt kunne vurderes til 5 til 8 procent.

Vi finder dog, at tilstanden i venstre hånd er bedret og ifølge erklæringen af 11. oktober 2005 er der ved lægens undersøgelse normale fund og ingen atrofi. Der er ikke klager over smerter i hånden. Der er ikke påvist en læsion af hånden og vi vurderer at tilstanden er bedret og det varige men for skaden i venstre hånd er mindre end 5 procent.

De varige følger efter ulykken den 6. september 2002 er vurderet til 5 procent for skuldergenerne."

Klageren rettede herefter ved mail af 6/6 2008 henvendelse til Arbejdsskadestyrelsen, idet det var hendes opfattelse, at styrelsens vurdering af håndskaden var forkert.

Styrelsen fastholdt imidlertid sin afgørelse som meddelt nævnet ved skrivelse af 25/6 2008.

Da klageren ikke har villet anerkende styrelsens afgørelse, er nævnet anmodet om at afsige kendelse, idet klageren i skrivelse til nævnet af 4/7 2008 har anført:

"Min tilstand er fortsat sådan at jeg har smerter i venstre skulder og håndled.
Da speciallægeerklæringen er af ældre dato, som også Arbejdsskadestyrelsen påpeger i forbindelse med mit håndled, finder jeg allerede af den grund at det er rimeligt, at der indhentes ny speciallægeerklæring til forelæggelse for Arbejdsskadestyrelsen.

I den forbindelse fremhæver jeg at der i speciallægeerklæringen af 11.10.2005 udfærdiget af H.W. udtales i konklusionen, at min tilstand på daværende tidspunkt IKKE kunne anses som værende stationær.

Videre må det anses som besynderligt at 2 ulykkesforsikringsselskaber har vurderet min méngrad så forskelligt som det er tilfældet i denne sag.
Nykredit har således accepteret en méngrad for håndled og skulder på i alt 12 %. Og ACE har på 5%.

Jeg antager, at det nu er slået fast af Arbejdsskadestyrelsen at min skulderskade skyldes mit fald. I modsatte fald må dette spørgsmål indgå i en ny speciallægeerklæring.

På baggrund af ovenstående mener jeg ikke, at sagen skal henlægges."

I selskabets advokats skrivelse af 14/8 2008 til nævnet hedder det:

"1. Selskabet ønsker ikke at betale for udarbejdelse af en ny speciallægeerklæring, da sagen allerede på nuværende tidspunkt er fuldt belyst. Der foreligger ikke nogen dokumentation for, at klagedes helbredstilstand skulle være blevet forværret eller væsentlig ændret siden speciallægeerklæringen fra H.W. den 11. oktober 2005.

2. Selskabet bestrider, at Arbejdsskadestyrelsens afgørelse den 3. juni 2008 dokumenterer, at klagedes helbredstilstand i skulderen skulle være forårsaget af uheldet den 6. september 2002.

   Arbejdsskadesstyrelsens bemærkning herom falder i en bisætning og spørgsmålet ses ikke at have været genstand for særlig undersøgelse. Selskabets lægelige konsulent har i forbindelse med vurderingen af klager overfor selskabet angivet, at skulderlidelsen 'helt klart' ikke er en følge af ulykkestilfældet. En vurdering af årsagssammenhængen skal i givet fald foretages af Retslægerådet.

   Selskabet fastholder at have udbetalt en erstatning svarende til ulykkestilfældets følger."

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

"**5.0 ULYKKESFORSIKRING**

**Omfang:**
Forsikringen yder erstatning ved ulykkestilfælde, som forårsager den forsikredes død eller bevirker en vedvarende invaliditet. Invaliditeten som følge af sygdom er ikke dækket. Ved ulykkestilfælde forstås en tilfældig af den forsikredes vilje uafhængig pludselig udefra kommende indvirkning på legemet med påviselig beskadigelse af dette til følge.

**Erstatning**
Ret til dødsfaldserstatning foreligger, når et ulykkestilfælde har medført døden inden 1 år fra skadedatoen. Ved død udbetales DKK 1.000.000.
Er der i anledning af samme ulykkestilfælde udbetalt invaliditetserstatning, fratrækkes dette beløb dødsfaldsudbetalingen.
Når et ulykkestilfælde har medført varig medicinsk invaliditet med mén på mindst 5 %, udbetales erstatning. Erstatningen udbetales, så snart ulykkestilfældets endelige følger kan bestemmes, dog senest 3 år fra skadedatoen. Er tilstanden ikke endelig stationær på dette tidspunkt, fastsættes erstatningen endeligt på grundlag af tilstanden på dette tidspunkt."

Nævnet udtaler:

Ifølge Arbejdsskadestyrelsens vurdering er der årsagssammenhæng mellem traumet den 6/9 2002 og skaden på skulder og hånd, men styrelsen finder, at der ikke er et varigt mén for så vidt angår hånden.

Selskabet har afvist at anerkende en årsagssammenhæng mellem traumet og skuldergenerne, men har fastsat håndgenerne til 5 % allerede den 12/8 2003.

Da Arbejdsskadestyrelsen har fundet, at der er årsagssammenhæng mellem traumet i 2002 og de efterfølgende slidgigtforandringer i skulderen, finder nævnet, at klageren er berettiget til erstatning svarende til 5 % for skulderen. At klageren har fået udbetalt erstatning svarende til 5 % for hånden ændrer ikke herved.

Som følge af det anførte

b e s t e m m e s :

---

Selskabet, ACE Insurance S.A.-N.V., skal anerkende klagerens skulderskade som dækningsberettigende og udbetale erstatning svarende til den af Arbejdsskadestyrelsen fastsatte méngrad på 5 % med tillæg af renter.

J. Hermann